

Samlet oversikt over alle SOP-artikler om

Enoch Djupdræt

Tabellen under er innholdsfortegnelse i dette dokumentet som tar med alle artikler vi har hatt i Samling Om Postkortet siden vi startet opp i 1984 – uavhengig om artiklene omtaler de seriene vi har laget registreringslister for eller ikke. Artiklene er ikke oppdatert, selv om vi har fått ny kunnskap underveis. Endringene vil kunne leses ut av registreringsoversiktene.

SOP #	Artikkel	Forfatter	Side
44/2006	Enok Djupdræt – jernbanemann og fotograf	Vidar Flesland	2
82/2020	Djupdræt - auksjonslott	Einar Opsanger	5
82/2020	Fotograf Enoch Djupdræt	Magne Botnedal	6
84/2021	Djupdræt-kommentar	Tore Klyve	14
84/2021	Fotograf Enoch Djupdræt - 2	Magne Botnedal	14
85/2021	Ny Djupdræt-kommentar	Christopher Harris	22

Enok Djupdræt – jernbanemann og fotograf

Av Vidar Flesland

Biografi:

Enok Djupdræt (1892-1962) ble født 28/3-1892 i Våler i Solør. Etter utdannelse i forsvaret ble han ansatt ved jernbanen. De første årene var han på ulike stasjoner i Sør-Norge, men fra rundt 1930 var han fast stasjonert i Bergen distrikt, og arbeidet deretter hovedsakelig ved Nesttun stasjon.

Ved siden av jobben i jernbanen drev Djupdræt som fotograf og postkortutgiver. Han etablerte seg med fotografatelier på Nesttun 28/3-1931. I 1936 tok han svennebrev som fotograf, og han fikk flere medaljer og prisbelønninger fra fotoutstillinger. Under krigen var Djupdræt aktiv i motstandsarbeid. I august 1941 ble han fengslet, og satt i ulike norske fengsler fram til freden kom i 1945. Dette gjør at postkortproduksjonen hans kan deles i to nokså klare perioder. Ut fra kortene som hittil er registrert kan det se ut som han startet opp igjen med postkortutgivelse rundt 1950. En bedriftsoversikt fra 1952 forteller at han da drev "*.. atelier, inne- og utefotografering. Masseframstilling av prospektkort for en gros og detalj. Salg av film, rammer, camera m.m.*", og at han hadde 3 ansatte. Djupdræt sluttet i jernbanen i 1954, etter over 40 års tjeneste, for å konsentrere seg om fotografvirksomheten. Og i årene etter dette skjøt produksjonen ny fart.

Djupdræt døde i 1962. Atelieret ble da solgt til Ragnvald Wærenskjold som drev det en kort tid, før han solgte det videre til Jan Henrik Reimers. Djupdræts familie har overlatt en del av hans negativer til Universitetsbiblioteket i Bergen. De har også bidratt til opprettelsen av Fotografatelieret på Gamle Bergen Museum og 'Fotografmester Enok Djupdræt og hustrus stipendielegat'.

Dette kortet fra Bø Jernbanestasjon er merket "Enerett: Djupdræt I".
Det er utgitt ca 1924.

Postkort-produksjonen:

Jeg har så langt registrert 210 ulike postkortmotiver utgitt av Djupdræt. Rundt 60% er fra egen samling, mens resten er fra samlerkollegaer og auksjonssider på internett. Det er stort sett hele tiden Djupdræt-kort til salgs på QXL, så registreringen går framover uten at det trenger å koste så mye penger. Utvalget av kort som er registrert bærer naturlig nok preg av at min egen samling har fokus på Bergensområdet, og kommentarene mine rundt produksjonen må ses i lys av det.

De fleste av kortene jeg har registrert er nummererte. De kan dermed plasseres i sekvens, og det er mulig å datere dem noenlunde presist ut fra de kortene som har poststempel eller er datert på annen måte. Ut fra nummerseriene anslår jeg at han totalt ga ut rundt 1100 ulike postkort. Numrene fra 1 til rundt 405 er i "små-format" (9x14 sort/hvitt), fra rundt 405 og oppover er i "stor-format" (10x15 s/h). I tillegg kommer et mindre antall fargekort i 10x15, samt noen reklamekort i "dobbelt 10x15".

En av de lokale godbitene "Skjold Landhandel", merket "Enerett: E. Djupdræt, Nesttun" 143 og postsendt 1938.

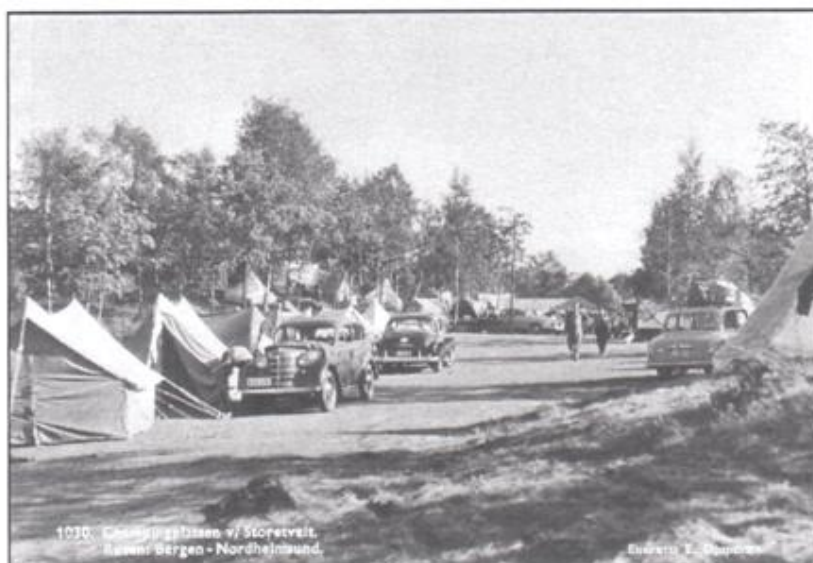
Av "små-format" har jeg registrert 62 kort, med nummer fra 1 til 405, samt 6 kort uten nummer. Fra tiden før han etablerte seg i Bergensområdet (dvs. før ca. 1930) har jeg kun registrert 3 kort, alle fra Telemark. Eldste datering er på nr. 24 "Fra Oklungen" som er postsendt i september 1924. Ut fra øvrige registreringer antar jeg at han ga ut rundt 50 kort i perioden 1924 til 1930. Fra nr. 50 og oppover dominerer Vestlands-motiver, og det er en ganske høy andel 'lokale godbiter' blant disse. Små-format kortene med nr fra 50 og oppover ser ut til å være fra 1930-tallet.

Av "stor-format" sort/hvitt-kort har jeg registrert 120 kort nummerert fra 407 til 1056, samt 12 unummererte. Tidligste datering blant disse er 1950 på et unummerert kort fra Dale. Andelen typiske turistmotiver fra Bergen som Troidhaugen, Bryggen og utsikt fra byfjellene er mye mer fremtredende i denne perioden. Djupdræt har også mange motiver fra fjellheimen i Sør-Norge. Hardangervidda, Uvdal og Filefjell ser ut til å ha vært favorittene. En og annen lokal godbit fra 'mitt' distrikt finnes også. Fargekort i 10x15 har

Uvdal ser ut til å ha vært en av Djupdræts favorittsteder. På dette kortet ser vi Bjerkeflåta landhandleri. Folkevognsbussen vi ser på bildet har fotografens firmamerke. Denne bilen finner vi igjen på flere av postkortmotivene hans. Kortet har nummer 825, og er trolig fra siste halvdel av 1950-tallet.

jeg registrert 8 stykker av. Disse har et annet nummersystem, og det er vanskelig å anslå hvor mange kort det kan dreie seg om totalt. Samtlige av de jeg har sett er typiske turistmotiver, og de har liten samleverdi sett fra mitt ståsted. Til slutt kan jeg nevne at han også har utgitt noen "doble" reklame-kort. Disse har motiv "Utsikt fra Fløyen" og et bykart over Bergen på to sider, og påtrykt reklame for ulike firmaer samt adressefelt på de andre. Som postkortmotiv er også disse ganske kjedelige, men reklame-påtrykkene har en viss interesse for en ihuga lokalhistoriker.

Et av de lokale motivene i storformat er "Champingplassen v/ Storetveit". Kortet har nummer 1030 og er fra rundt 1960.

Kilder:

Fotografdatabasen til Nasjonalbiblioteket/Preus fotomuseum:

www.nb.no/nmff/fotograf.php

Johs. Sæterskar: Det norske næringsliv. Hordaland fylkesleksikon. Bergen 1952.

Os og Fanaposten.

Diverse postkort.

Djupdræt - auksjonslott

Av Einar Opsanger

På Skanfil sin Lokalausjon i Bergen i desember i fjor, hadde objekt nr 631 denne beskrivelsen: «Ca. 350 forskjellige storformat postkort og bilder i sort/hvitt fra Hordaland og Sogn innlimt i 3 store album. Også album med 70 innlimte småformatkort og bunke med ca. 100 utenlandske kort. Vi har observert mange uvanlige motiv fra områder rundt Bergen, så her bør man ta en titt!»

Det som gjorde at eg så gjennom lotten var bilda som var teke av den:

Her var fleire kort Kvam i Hardanger og av bilferja M/F "Folgefonn" (som var i drift frå 1938 til 1979). Begge er mine samlarområder. Eine albumet viste seg å innehalda mange bilde og kort frå desse områda, teke av fotografen Enoch Djupdræt frå Nesttun i Bergen.

Det viste seg at 3 av albuma har tilhøyrt Djupdræt, og var nok brukt som visningsalbum i samband med sal av postkort. Mange av korta er prøvetrykk, men det er også ein del postkort.

Lotten har difor verdi ut over mi «snevre» interesse, og kan verta eit godt hjelpemiddel til registrering av Djupdræt-kort.

Husk å nevne SAMLING OM POSTKORTET

TIDSSKRIFT FOR POSTKORTSAMLERE I VEST

Når du handler/er i kontakt med våre annonsører

Fotograf Enoch Djupdræt

Av Magne Botnedal

Når det regner på presten, drypper det på klokkeren – heter et gammelt uttrykk. Einar Opsanger, som er en stor postkort- og lokalhistorieentusiast, er samtidig raus med sine samlerkolleger. Dermed ble jeg, som samler Djupdræt-kort lokalt, tilbudt 2 av albumene som er nevnt i foregående artikkel - for en overkommelig pris.

I første omgang var konsekvensene av dette at jeg tok tak i en 13 år gammel liste som Vidar Flesland har laget over Djupdræt-kort han har i sin samling, tillegg fra meg, og kort som har vært avbildet på nett. Listen er nå oppdatert (av Einar og meg), og teller med varianter av prøvetrykk og postkort i overkant av 830 bilder/postkort. I tillegg til det som var i albumene, fant jeg også mange registreringer hos Marcus.uib. Mer om det senere.

Vi finner ingen bilder av Enoch Djupdræt, som har tatt tusenvis av bilder av natur, stevner, bryllup etc. Så vi får klare oss med bilen hans, en VW-buss, fra et utdrag fra bildet under, fra Halne Fjellstova, ca 1955. Kilde: Marcus.uib.no

Som mange andre fotografer, har Djupdræt fotografert egen bil, der vi kan se reklametekstene på bilen; *E. Djupdræt, tlf. 7278, Fotografmester Nesttun* og logoen til Norges Fotografforbund på siden og bak i tillegg *Nårsomhelst* og *Hvorsomhelst*. Bilens registreringsnummer er R-1951, og det skulle ikke forundre meg om Djupdræt var forfengelig nok til å kjøre rundt med et skilt som faktisk viser årsmodell. Dette er en 1.generasjons VW-buss, som ble produsert fra 1950 til 1959. Halne Fjellstugu, som det heter nå, er på Hordalands-siden av grensen mot Buskerud.

Hvem var så Enoch Djupdræt, og hva vet vi om han? De fleste nettbaserte kilder har samme, relativt kortfattede data om han. Han var født i Våler i Solør i 1892, og døde på Nesttun i 1962, som han hadde som virkested fra 1932 til han døde. Han var gift 3 ganger, og vi vet at enken Kjerstin overlot deler av negativene hans til Universitetsbiblioteket i Bergen (UBB). Han hadde atelier på Nesttun, som ble solgt videre flere ganger, sist til Fotograf Jan Henrik Reimers som lenge hadde utsalg og kontor der Nesttun Bibliotek ligger i dag. Djupdræt bidro økonomisk til Fotografatelieret på Gamle Bergen Museum.

Han var utdannet marineoffiser, men var ikke lenge i Marinen – da han fikk seg jobb i jernbanen, hvor han var i 40 år frem til 1954. Dermed drev han sin omreisende fotovirksomhet og atelier, parallelt med en annen jobb.

Da har vi vært gjennom nødvendig introduksjon, og kan konsentrere oss om det som interesserer oss mest, nemlig hans postkortproduksjon.

Over: Det var nok naturlig for Djupdræt å velge et flott jernbanemotiv fra Bø Jernbanestasjon som sitt første postkort, *E.Djupdræt 1*. Bildet her er hentet fra Digitalmuseet, og er ikke detaljskapt. Vi kjenner ikke eksakt tidspunkt for når han begynte med postkort, men første avstemplinger tyder på at det er ca 1924.

Skanfils omtale av albumene, 3 i tallet, er at disse har motiver fra Hordaland og Sogn og Fjordane (tilgi meg for ikke å bruke nye fylkesinndelinger og navn). Det stemte ikke, da Djupdræts postkortproduksjon har motiver også fra Oppland, Buskerud, Telemark og Aust-Agder. Er det noen som kjenner til flere, f.eks fra hans hjemstedsfylke, Hedmark – send oss noen ord. Det samme mht utgivelsesår for de første postkortene hans, som er i småformat – 9 x 14 cm.

Over: Marcus oppgir dette som postkort nr 10, Gvarv Jernbanestasjon. Som mange av motivene som er merket som postkort, er det ikke med tittel, utgiver og kortnummer på dette. Det har derimot motivet under, "Aarnes bryggje, Sauherad", som er nr 22. Båten vi ser er D/S "Victoria" som trafikkerte i ruten Skien til Dalen på Telemarkkanalen. Djupdræt veksler mellom å bruke nynorsk og bokmål på titlene, gjennomgående mht til stedets språkpreferanse. Begge motivene er hentet fra Marcus.

Enereit: E. Djupdræt.

Aarnes bryggje. 22.

Når vi ser de motivene jeg har valgt ut, får vi inntrykk at Djupdræt har hatt et godt blikk, og har tatt mange gode motiver. Det har han utvilsomt, men når vi kikker gjennom albumene, er kvaliteten blandet og mange av motivene er ikke de første vi samlere sluss om.

Som tidligere nevnt, ble en del av Djupdræts negativer gitt til UBB, der Marcus, spesial-samlingene ved Universitetsbiblioteket i Bergen, har skannet inn i overkant av 800 motiver, der postkortene står for halvparten, 401 for å være helt eksakt. Disse finner du, om du bruker dette søkebegrepet på deres utmerkede sider *ubb-dju-p**. De har gjort en god jobb med å skanne inn motivene/negativene, og har der hvor titler mangler, beskrevet motivets innhold.. Vi har nå til sammen registrert ca 830 postkort – av en produksjon som vi ser starter med Nr 1 og fortsetter til 1062, som er det siste vi kjenner til.

Men antallet kort er betydelig høyere enn 1062, da Djupdræt som de fleste postkortutgivere, har gjenbrukt kortnumre. Men det som kanskje er mest krevende å finne ut av, er at de skannede motivene i verste fall er merket med samme nummer med litra A til H, altså 8 ulike motiver på samme nummer. Har dog kun sett opptil 4 med tittel, utgiver og nummer, så mange av disse variantene har nok aldri blitt utgitt som postkort.

I tillegg til de 1062, er det også noen få fargekort, som i hovedsak er fra bergensområdet, som vi kommer tilbake til i Djupdræt-artikkel 2 (SOP 84).

Over: Djupdræt har en forkjærlighet for sportsfiskemotiver, så han har nok likt å fiske selv. Motivet er Uvdal, Solheimsstulen Høyfjellseter i Telemark. Kortet er et eksempel på Djupdræts spesielle nummerering, her nr 824/4. Motivet er hentet fra Marcus.

Vi vet ikke hvilket utstyr Djupdræt hadde, men antar han brukte storformat-kamera, som de større utgiverne. Formatet på negativene skulle tyde på det, da en del av dem har samme relative størrelse på høyde/lengde som storformatkortene. Høyeste nr for småformat vi kjenner til, er nr 422, mens det er lavere numre for storformat-kortene. De har noen få i 200-serien, en del flere i 300-serien, og en del med lave numre i 400-serien. Det er ikke overlapping i våre

registreringer mellom 400 og 430, så hypotesen er at i overgangsfasen ble numrene brukt side om side for begge serier.

36. Frå Bjervamoen Lunde.

Enerett: E. Djupdræt.

T.v. Dette kan umulig være tatt av et storformatkamera, som gir firkantede bilder. Dette er, som en del andre av postkortene fra Djupdræts pionertid, sort i hjørnene – mao tatt med et ordinært kamera. Kanskje brukte han begge deler?

Motivet her er "Frå Bjervamoen Lunde" nr 36, igjen kilde Marcus. Dette skal være småformat, men mange av Marcus' skanninger fra denne perioden har samme snitt som storformatkort.

T.h. Her er 2 postkort med den typen motiver vi samlere liker, de er ikke oppstilte, det er vanlige folk med på bildene og de fleste av dem ignorerer fotografen fullstendig. Unntaket er en av tjuaguttene på det første.

Motivene er ikke spesielt detaljskarpe, noe som er vanskelig med den eksponeringstiden de hadde tidligere, men de er til gjengjeld livaktige – og viser meget godt Fisketorget slik det var i 1953.

En av grunnene til at jeg tar disse med, er at de begge har nr 612, og har samme tekster "Fiskekommene – Torvet. Bergen". Men det er ikke samme torghandlere og samme boder, da det ene har Torget (gaten) som bakgrunn og den andre, Strandkaiaen.

Hvilket av disse som først ble utgitt, og grunnen til at det ble erstattet med en nytt, vil vi jo aldri få vite – om ikke de begge ble utgitt samtidig.

612 Fiskekommene — Torvet. Bergen

Enerett: E. Djupdræt, Nesttun

Fiskekommene — Torvet, Bergen

612 Enerett: E. Djupdræt

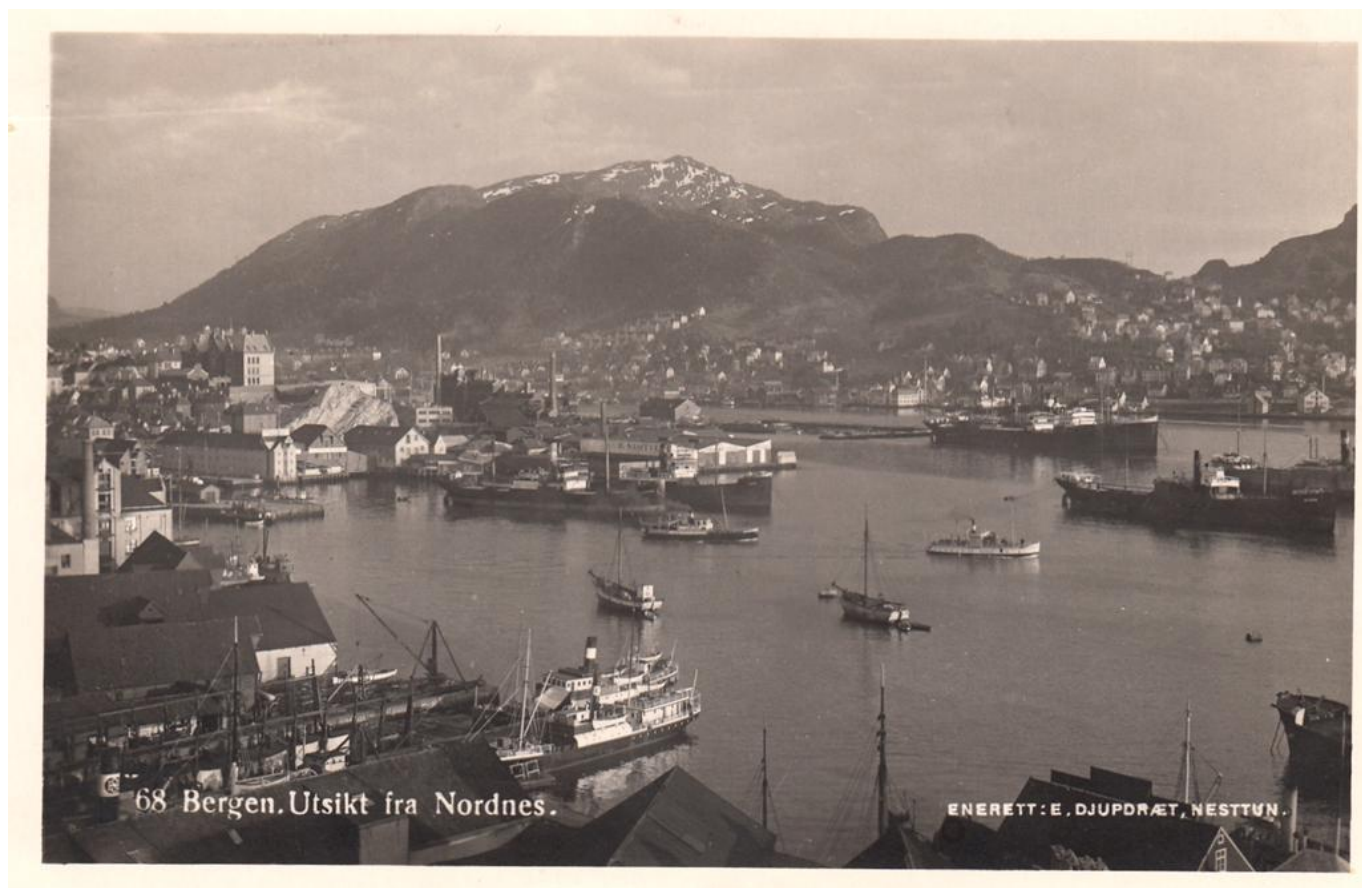
Nr	L/S	Tekst/motiv	Nr	L/S	Tekst
1	L	Bø jernbanestasjon	53	L	Fra Kill, Sannidal
2		<i>Telemark Språk & Realskole</i>	54	L	Fra Kill, Sannidal
3	L	<i>Folkestad-bru</i>	55	L	Fra Bilstad, Sannidal
5	L	Lifjell Sanatorium, Telemark	56	L	Vadfoss Jernbanebro
6	L	Utsyn frå Lifjell Sanatorium, Telemark	56	L	Fra Nesttun
7	L	Utsyn frå Lifjell Sanatorium, Telemark	57	L	Fra Nesttun
8	L	Frå Bö, Telemark	58	L	Vaksdal, Sørfjorden
9	L	Gyrannatten ca. 1600 m.o.h.	58	L	Fra Åre, Vadfoss
10	L	<i>Gvarv Jernbanestasjon</i>	59		Fra Vaksdal
11	L	Bö-elvi bru, Gvarv	60	L	Fra Röd, Øvre Gjerstad
12	L	Sagavoll ungdomsskule, Gvarv	62	L	Bergen. Torvalmeningen
14	L	Gvarv bryggje	63	L	Bergen. Tyskebryggen, Fløien.
15	L	Parti frå Gvarv bryggje	65	L	Bergen. Valkendorfstårnet, Håkonshallen.
16	L	Frå Oterholt	67	L	Bergen. Tyskebryggen/Bergen, Bryggen
17	L	Frå Bö, Telemark	68	L	Bergen. Utsikt fra Nordnes
18	L	Frå Bö, Telemark	70	L	Bergen. Utsikt fra Skrenten.
19	L	Frå Bö Bok & Musikhandel	72	L	Bergen. Utsikt fra Fjellveien.
20	L	Kviteseid Kyrkje	73	L	Bergen. Utsikt fra Fjellveien.
21	L	Frå Kviteseid	75	L	Bergen. Utsikt fra Fløien
22	L	Aarnes bryggje	77	L	Bergen. Utsikt fra Løvestakken.
23	L	Oklungen Stasjon	81	L	Bergen. Utsikt fra Løvestakken.
24	L	Fra Oklungen	84	L	Bergen - Utsikt fra Lille Ulrikken
25	L	Fra Oklungen	85		Utsikt fra Knatten m Brann stadion
26	L	Fra Oklungen	89	L	Fra Trengereid
29	L	Parti fra Norheim	92	L	Bergen. Rådhuset
30	L	Frå Svensid	94	L	Nordnes. Klosterhaugen.
31	L	Frå Svensid	95		Nordnæs ved Fredriksberg
32	L	Lunde Kyrkje	97	S	Styrmennernes Alderdomshjem
33	L	Hilsen fra Bjervamoen	98	L	Fredriksberg Festning
34	L	Hilsen fra Bjervamoen	101	L	Vaksdal, Sørfjorden.
35	L	Frå Bjervamoen Lunde	102	L	Vaksdal
36	L	Frå Bjervamoen Lunde	103	L	Vaksdal Mølle
37	L	Parti frå Bø	104		Fra Vaksdal
37	L	Hilsen fra Bö Prestegård	105	L	Fra Vaksdal
38	L	Frå Gjerstad	106	L	Fra Vaksdal
39	L	Sandåkerfos	106	L	Fra Vaksdal
40	L	Gjerstad Kyrkje	108	S	Fra Vossebanen
41	L	Tømmerflötning, Prestefoss, Gjerstad	109	S	Vistasjon, Vossebanen
42	L	Frå Gjerstad	112	L	Stanghelle
43	L	Frå Nesland, Kroken	112	L	Bryggen, Bergen
44	L	Ved Neslandsvatn st., Kroken	113	L	<i>Voss Jernbanestasjon</i>
45	L	Frå Neslandvatn, Kroken	115	L	<i>Voss Jernbanestasjon</i>
46	L	Frå Neslandvatn, Kroken	118	S	<i>Fløibanen</i>
47	L	Frå Röd i Kroken	121	S	Voss
48	L	Frå Tangen. Sannidal	124	S	Voss
49	L	Frå Tangen, Sannidal	129	S	Voss
50	L	Sannidal Kyrkje	129		Dræg-fiske på Vangen, Voss
51	L	Fra Kill, Sannidal	131	L	Bergen. Utsikt fra Fløien
52	L	Fra Kill, Sannidal	137	L	Fjøsanger. Kongeboligen
138	L	Minde. Storetveit Kirke.	156	L	Laksevågneset

139	L	Fra Minde	157	L	Rundemanen
140	L	Fra Minde	164	L	Laksevåg kirke
142	L	Gamlehaugen Fjøsanger	165	L	Kronstad
143	L	Skjold landhandel	166	L	Parti fra Strømme
146	L	Fjøsanger. Nordåsvannet.	168	L	Parti fra Fjøsanger
147	L	Fjøsanger, Paradis	170	L	Nesttun. Utsikt fra Smøråsfjellet.
149		Jansen's gård, Laksevåg	171	L	Fra Nesttun
151	L	Laksevåg	172	L	Nesttun/Fra Nesttun
154	L	Laksevåg	174	L	Fantoft kirke
155	L	Olderness	174	L	Bergensdalen. Utsikt fra Natlandsnuten

Tabellen viser de første 120 kortene vi har registrert, der vi har hatt svært god hjelp av hjelp av Marcus sine skanningen til å indentifisere dem. Antar at mange av dem er vanskelige å få tak i, da vi ikke har sett mange av de første 56 (mest Telemark, med en avstikker til Aust-Agder) på auksjoner.

Vi har tatt med denne tabellen for å vise hvor Djupdræt beveget seg med sine kamera, som i starten er en rundtur i Telemark, så til Hordaland og deretter også hjemlige trakter i Bergen og omegn. Senere ble hans nedslagsfelt utvidet med Hardanger og dermed også Hardangervidda og inn i Buskerud. Senere kom indre deler av Hordaland, Sogn og Fjordane med – med Sognefjellet og Jotunheimen. Det ble også flere bilder/postkort fra Buskerud, med mange fra Numedalen. Vi kommer mer tilbake til dem i neste artikkel

Under: Vi tar med et bilde fra Bergen også, av den typen vi samlere liker. Dette kortet kom i en samling som hadde tilhørt en meget detaljorientert samler, som skrev dette "Utsikt mot Nøstet. Ved Georgernes Verft ligger D/S "Søndhordland" og D/S Øygar. På vei ut fra Sukkerhusbryggen D/S "Topdal" fulgt av D/S "Fløyen" før den fikk nytt styrehus i 1936. Mange skip v/anker, bl.a Kjødes D/S "Hop". Kortet er postgått til England". Den som kunne beskrive alle sine kort slik!

Tittel/motiv som er i kursiv, er motiv-beskrivelse, og stammer for de fleste fra Markus for prøvetrykk uten tittel, nummer og utgiverdata. Det er fortsatt mange huller i oversikten, så vær velkommen med flere registreringer om du har andre kort i denne serien. En ting som vi flere ganger har diskutert i klubben, og også har nevnt i artikler, er hvordan skal vi sammen lage gode oversikter over utgivere og deres serier av stedskort og illustrerte kort.

Marcus registrerer kort, det samme gjør NB – og vi samlere lager våre egne oversikter. Men hvordan kan vi forene dette arbeidet til felles glede? Marcus har hovedfokus på bilder og knytter disse til tema, sted og kilde – mens kun et fåtall av deres bilder er merket som postkort. Titler er noen ganger feilskrevet (det kan selvsagt vi også gjøre), da det normalt er samlere som er mest opptatt av slike detaljer. NB er som vi har omtalt tidligere i gang med et registreringsprosjekt, som jeg personlig skulle ønske involverte oss samlere mer – slik at vi sammen kan definere en standard for hvordan dette bør gjøres.

Over: Et flott motiv fra Vaksdal, nummer 106, med jernbanelinjer og –vogner.

Tilbake til innledende tema, utgiveres album. Vi kommer fra tid til annen, over kort som har svarte rester på baksiden. Mange av disse kommer nok fra denne typen album da samlere vil ha kort i sine samlinger – ikke til dels medtatt album der kortene er innlimt. Men ved å ta kortene ut, mister vi kunnskap om hvordan utgiverne organiserte sine salgsalbum.

Det er overveiende sannsynlig, som Einar nevner, at dette er visningsalbum. De er delvis sortert etter nummer, altså kronologisk – men mange steder stedsvis. Svært mange av kortene/bildene i disse albumene mangler påtrykte tekster etc, og har kun tekster skrevet i albumet med hvit blyant. Disse tekstene samsvarer som regel ikke med senere titler. En annen ting som er påfallende, er at det er tatt med mange varianter på en del av kortnumrene, slik vi ser også hos Marcus, så det er grunn til å tro at langt fra alle disse har blitt til postkort. Kanskje ikke en gang alle numrene? Hva tenker dere?

Kilder:

www.nb.no

www.marcus.uib.no

Djupdræt-kommentar

Av Tore Klyve

Flott blad! I dag leste jeg om Djupdræt og har en kommentar til nr 612 "Fiskekommene - Torvet Bergen". Jeg er 99,9 % sikker på at det er samme fiskehandler og samme bod.

På det øverste bilde ser vi Harbitzhjørnet i bakgrunnen til venstre og på det nederste er Harbitzhjørnet i bakgrunnen til høyre. De er nok ikke tatt samme dag siden plakaten på stolpe ser ut til å være forskjellig.

Tipper at det øverste kom først og at det ble byttet med det nederste som har fisken i mer sentral posisjon i motivet.

Red. komm. Tore har nok rett i denne observasjonen. Fiskehandleren har samme positur, og samme hatt, og fiskekummene er på hans høyre side. For ikke-bergensere, er Harbitzhjørnet hjørnet mellom Strandkaiaen og Torget/Torgalmeningen. I min tid på Torget, ble det kalt Lido-hjørnet, oppkalt etter Café Lido (stedet hvor mange torghandlere og andre inntok sin lunch – eller kaffe/te m/tilbehør), og senere Brasserie Lido – som opphørte i 2017.

Fotograf Enoch Djupdræt - 2

Av Magne Botnedal

I tillegg til Tores kommentarer, har Vidar Flesland kommet med flere opplysninger, som i hovedsak er hva vi skrev om i SOP #44 i 2006 – og hva han også hadde en artikkel om i Fana Historielags Årsskrift i 2006-07. Det som avviker fra det som ble omtalt i SOP #82, tas med i denne artikkelen, som f.eks biografien under og avslutningen "Til slutt".

Han kommer også med følgende oppdateringer av tabellen over utgivelser:

83	L	Bergen – Utsikt fra Lille Ulrikken	NY
174	S	Fantoft kirke	Format S, ikke L

Biografi: Enok Djupdræt (1892-1962) ble født 28/3-1892 i Våler i Solør. Etter utdannelse i forsvaret ble han ansatt ved jernbanen. De første årene var han på ulike stasjoner i Sør-Norge, men fra rundt 1930 var han fast stasjonert i Bergen distrikt, og arbeidet deretter hovedsakelig ved Nesttun stasjon. Ved siden av jobben i jernbanen drev Djupdræt som fotograf og postkortutgiver. Han etablerte seg med fotografatelier på Nesttun 28/3-1931. I 1936 tok han svennebrev som fotograf, og han fikk flere medaljer og prisbelønninger fra fotoutstillinger. Under krigen var Djupdræt aktiv i motstandsarbeid. I august 1941 ble han fengslet, og satt i ulike norske fengsler fram til freden kom i 1945. Dette gjør at postkortproduksjonen hans kan deles i to nokså klare perioder. Ut fra kortene som hittil er registrert kan det se ut som han startet opp igjen med postkortutgivelse rundt 1950. En bedriftsoversikt fra 1952 forteller at han da drev ”..

atelier, inne- og utefotografering. Masseframstilling av prospektkort for en gros og detalj. Salg av film, rammer, camera m.m.", og at han hadde 3 ansatte. Djupdræt sluttet i jernbanen i 1954, etter over 40 års tjeneste, for å konsentrere seg om fotografvirksomheten. Og i årene etter dette skjøt produksjonen ny fart.

T.h. Utklipp fra en lokalavis i 1954, da Enoch Djupdræt pensjonerte seg i en alder av 62 år

Vi lovet å ta med motiver fra flere av områdene Djupdræt fotograferte i, både Sør-Østlandet, Jotunheimen og Vestlandet. Sist hadde vi med postkort fra Telemark og Hordaland/Bergen. Dermed tar vi med noen av de få motivene Djupdræt har fra Aust-Agder.

Under: 41. Tømmerflötning, Prestfoss, Gjerstad og nederst 42 Frå Gjerstad, et oversiktsbilde med kirken nede i venstre hjørnet, For begge disse ser vi mørkere gråtoner i øvre høyre hjørnet, som for en del av hans andre fotografier fra denne tiden. Kilde: Marcus

41. Tømmerflötning, Prestfoss, Gjerstad.

Ennet: E. Djupdræt.

42. Frå Gjerstad.

Ennet: E. Djupdræt.

Jernbanefullmektig

E. Djupdræt

fratrer jernbanens tjeneste etter ca. 40 års tjenestetid den 25. novbr.

1954 (permisjon fra 12. novbr.)

Djupdræt er født i Våler 28. mars 1892. Han gjennomgikk i sin ungdom

Asens Amtsskole 1908 og Gardens infanterilunder-offisersskole.

Senere Jernbanens telegrafistkurs, radiokurs, Ant. Johannesens 1 årige kurs for forretningsfolk. Div. kurs i fotograffaget, militær skytterskole og 8 måneders kurs for videre utdannelse som militær befalingsmann.

Djupdræt begynte som ekstrasbetjent i Hamar distrikt 1913. Den 14. februar 1917 ble han ansatt som telegrafist i Drammen distrikt, og kom i 1920 som jernbaneekspeditør til Bergen distrikt, hvor han siden — når unntas ca. 8 års tjeneste ved jernbaneanleggene — har hatt sitt virke. Den 5. august 1954 ble Djupdræt ansatt som fullmektig, men går allerede fra 25. novbr. 1954 etter eget ønske over i pensjonert forhold.

Herr Djupdræt er en anerkjent friluftsfotograf, et utpreget friluftsmenneske, en elsker av naturen, og har fartet adskillig rundt med sitt fotografiapparat både her i landet og utenlands. Han reiser i disse dager på en lengere forretningsreise til mellom- og syd-Europa, og vil deretter ta fatt på å opparbeide sin forretning igjen som fikk en knekk under krigen ved hans langvarige fengselsopphold som tyskerne belønnet ham for sin aktive innsats i motstandsbevegelsen.

Herr Djupdræt er et elskverdig og tjenestevillig menneske, og har bevart et muntert og tilfreds sinn på tross av de vanskeligheter livet har påført ham.

Han forlater jernbanens tjeneste med rent rulleblad.

A.

Nr	L/S	Tekst	Nr	L/S	Tekst
175		Fra Fantoft kirke	257		Fra Garnes
177	L	<i>Fana kirke</i>	258		Stadsporten ved Nat
181	L	<i>Fra Storetveit kirke</i>	258	L	Bergen. Havnen
182	L	Storetveit Kirke	259	L	Almenningen gard, Mjølfjell
184	L	Fra Storetveit kirke	261		Fra Milde
186		Fra Talebø	262	L	Fra Milde
191		Kalandsvannet	266	S	Storegjelet ved Vøringsfossen
192	L	Fanahammeren	268		Reinsdyr på Hardangervidden [samme motiv som 447]
200		Bergen. Utsikt fra Fløien.	259	L	Almenningen gard, Mjølfjell
201	L	Bergen. Utsikt fra Fløien.	261		Fra Milde
211		Håkonshallen, Bergen	262	L	Fra Milde
211	L	Bergen. Fra Sanviken	266	S	Storegjelet ved Vøringsfossen
212	S	Kommandantboligen - Festningen	268		Reinsdyr på Hardangervidden [samme motiv som 447]
213		Bergen. Håkonshallen.	273	L	Haugastøl
216	S	Fra Bergenhus	274		Jøkelen ved Finse
217	L	Gammelt tun Sanviken	275		Finse
218	L	Gammelt tun Sanviken	277		Fra Bergenhus
220		Bergen. Utsikt fra Sanviksfjellet.	279		Bergen. Fløirestauranten.
221	L	Sanviken	280		Måbødalen. Utsikt fra Fossli Hotell
224	L	Parti fra Reimegrend	281		Sæbø. Ø. Eidfjord.
225	L	Reimegrend st.	282	L	Fra Minde
225		Bergen. Gamlebyen Nordnes	282		Storejele, Ruten Eidfjord Haugastøl
227		Stasjonsveien Reimegrend	288	L	Bergen, Torvet
227	L	Bergen. Johanneskirken	289		Utsikt fra Vinseggen
229		Bergen. Tyskekirken.	291		Utsikt fra Lille Ulriken
231	L	Bergen. Tyskekirken.	300		Fra Nesttun
fra231		Bergen 17.mai 1938. Teppet faller Chr. Michelsens monument	301	L	Fra Nesttun [Nesttun]
232		Bergen. Torvalmeningen	302	L	Fra Nesttun [Nesttun]
233	L	Bergen. Byparken	303		Fra Nesttun
234	L	Bergen. Teatret	306	L	Wernersholm
236		Bergen. Bergenhus Havnen	307	L	Fra Hop
237		Bergen. Tyskebryggen.	308		"Trolhaugen". Edvard Griegs hjem.
238		Bergen. Tyskebryggen.	311		Fra Dale
240	L	Bergen Havnen	312	L	Dale Stasjon
241	L	Bergen. Torvet	314	S	Veitunellen - Bergsdalen
243	L	Bergen. Blomstertorget, Fisketorget	315		Frå Vågseidet, Lindås. Utsyn frå Skausøya.
244	L	Bergen. Torvet	316		Frå Vågseidet, Lindås. Utsyn frå Skausøya.
244		Utsikt fra Fanafjell	317	L	Frå Vågseidet
246	L	Fana. Utsikt fra Løvestakken.	321	L	Fra slusene på Spjøtøy, Lindås
247		Fana. Utsikt fra Løvestakken.	329		H. M. Kong Håkon under avdukingen av Chr. Michelsens statue
256		Fra Garnes	345		"Bergen i 1500-aarene"

348		Minde	404		<i>Komponisthytten</i>
350		Parti fra Reimegrend	405		<i>Trollhaugen</i>
351		Parti fra Reimegrend	405	L	<i>Trollhaugen</i>
353		Nesttun	422	L	<i>Griegs komponisthytte. Troidhaugen</i>
354		Vaksdal	unr		Bryggen
355		Vaksdal	unr	L	Fra Nesttun
356		Vaksdal	unr		Komponisthytten - Trollhaugen.
357		Vaksdal	unr		Nesttun
358		Vaksdal	unr	L	Slåthaug Nesttun, skytterbanen
359		Vaksdal	unr	L	<i>Storetveit kirke</i>
363		Bulken. Oversikt	unr		Uten tittel
400	L	Nesttun	unr		Utsikt fra Vasstullan
401	L	<i>Fra Nesttun [Nesttun]</i>	unr		Vasstullan Høyfjellseter
403	L	<i>Trollhaugen</i>			

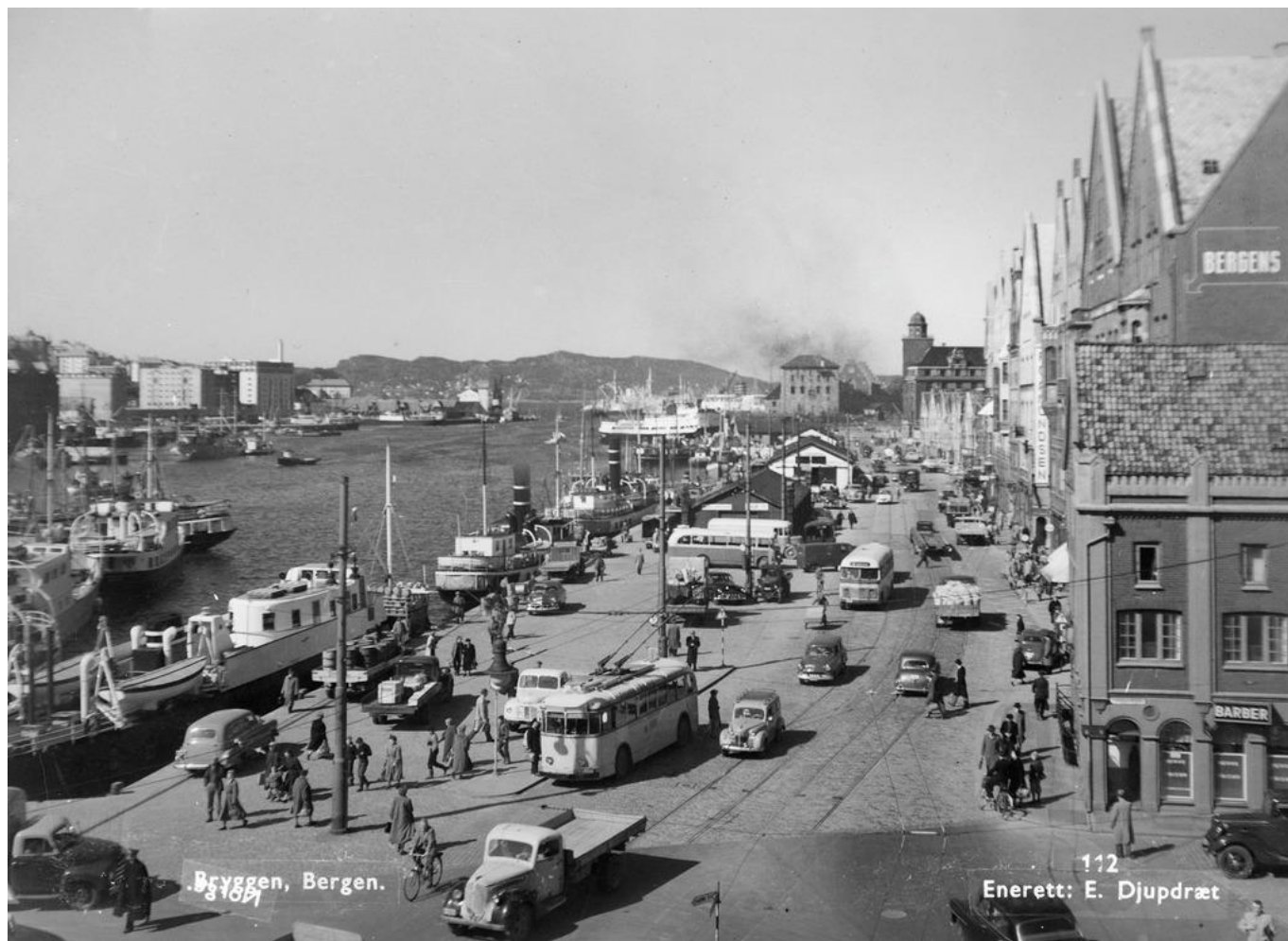
Over: Et av få motiver i denne perioden som ikke er fra Hordaland, 273. Haugastøl, med jernbanestasjonen mot vest. Kilde: Marcus

Vi vet ikke presis når Djupdræt gikk over til storformatkort, dvs 10 * 15 cm. Av registrerte avstemplinger for småformatkortene, ser vi at de senere numrene er stemplet på 30-tallet opp til ca 1940. Nå samstemmer ikke dette alltid helt med utgivelsestidspunkt, men for Djupdræt som var i fangenskap i store deler av krigen, er det rimelig å anta at han begynte med storformat først etter krigen, gjerne så sent som i slutten av 40-tallet.

Det er vanskelig å vite dette presist, men tidligste avstemplinger vi kjenner, er fra 1951 og fremover. Storformatserien begynner med numre der småformatserien slutter, dvs et sted mellom 422 og 431. Det er dog en del numre som fins både som små- og storformat. Vi har registrert 9 slike, der det laveste er nr 112 og det høyeste er 411. De høyeste, som det er flest av, er kanskje ikke gjenbruk – men et bevis for at Djupdræt i en overgangsfase ga ut både små- og storformatkort i parallell.

Denne serien går frem til 1062. Vi har registrert, inkludert motiver fra Marcus.uib.no, 610 motiver. I teorien skulle det være nærmest alle numrene, noe som ikke stemmer, da det av disse er 26 uten nummer og en god del med flere motiver på samme nummer. En del av disse har samme numre, andre f.eks 1041/1, 1041/2 og frem til 1041/7 – eller 872a, 872b og 872c.

Som vi så i den første artikkelen hadde Djupdræt på den tiden disse kortene ble utgitt, en VW Transporter, så han kom seg rundt i landet igjen. Så i denne serien, er det motiver fra Hordaland, Sogn & Fjordane, Oppland og Buskerud. Det var ikke mange som hadde egen privatbil kort tid etter krigen, og alle med vare- eller lastebil måtte stille disse til disposisjon for Forsvaret/Sivilforsvaret. Likevel var det en sterkt økende bilbasert innenlands turisttrafikk, der fjellområdene må ha vært populære. Vi ser mange motiver fra Tyin, Jotunheimen, Hardangervidden, Hemsedal, Golsfjellet og Numedal – i tillegg til et godt utvalg av stedsmotiver fra Hordaland, og bybilder fra Bergen.

Over: 112 Bryggen, Bergen, fotografert på nytt, med gammelt nummer. Vi har ikke kopi av første utgaven av 112, men det er grunn til å tro at det er samme motiv, bare fotografert på nytt i 50-årene. Ville det ikke være enklere å gi det nye motivet et nytt nummer?

T.v. Et av mange motiver fra Tyin, der de fleste, i alle fall dem som er med i albumene omtalt i forrige artikkel, er veldig kjedelige. Dette har i det minste med hotellet på Tyinholmen, med biler, inkludert Djupdræts egen VW Transporter.

Vi ser at det er en mengde sementør som ligger på oppsiden av veien. Kan det være til å føre vann fra bekker under veien?

Selv Mange av de kjedeligste motivene kan neppe ha vært utgitt på postkort, men har fått numre i albumene og hos Marcus. En del av disse er rene fjellpartier, mange uten folk og fe, så hvem ville kjøpt et slikt motiv? Likevel er det mange samleverdige postkort også i denne serien.

Over et kort fra Numedal, med en av de lengste tekstene vi har sett på forsiden av et postkort: 825. Uvdal. H.H. Bjerkeflåts Landhandler – Kolonial – Souvenir – Brukskunst – Glass – Stentøi – Byggeartikler – Tekstilvarer. Kilde: Marcus

Over: 664 Bru, Strandebarm. Djupdræts bil er kommet med i motivet, som på kortet øverst – noe som ikke er vanlig for hans motiver. Kilde: Marcus

Djupdræt laget på tampen av sin karriere en del fargekort også, der vi har registrert 23 av dem. Nummersystemet er litt spesielt, da de går fra F.1 til F.19, men de tidlige numrene f.eks F.1, har også F.1 - 1, F.1 - 2, 3, 4 og 5. F.2 går fra F.2 - 1 til F.2 - 8, så det er minst 35-40 av denne typen.

Djupdræts fargekort er heller kjedelige, med alminnelige turistmotiver, primært fra Torget, Utsikt fra Fløyen, Troidhaugen og Bryggen. Noen av dem har hvit ramme, andre ikke. Fargekvaliteten på mange av dem er heller ikke topp, spesielt for de lave numrene.

T.h. F.2 - 3. Fløybanen, Bergen, Norge – og nederst F.8 Årland. Samnanger. Norge, så noen få av disse har motiv utenfor Bergen.

Til slutt kan jeg nevne at han også har utgitt noen 'doble' reklamekort. Disse har motiv 'Utsikt fra Fløyen' og et bykart over Bergen på to sider, og påtrykt reklame for ulike firmaer, samt adressefelt på de andre. Som postkortmotiv er også disse ganske kjedelige, men reklamepåtrykkene har en viss interesse for en ihuga lokalhistoriker (sier Vidar Flesland)

Kilder:

Vidar Flesland, Samling om Postkortet #44 – 2006, Fana Historielags Årsskrift 2006-07, Marcus.uib.no, Album etter Djupdræt

Ny Djupdræt-kommentar

av Christopher Harris

Som oftest når SOP kommer i huset, er det en eller flere artikler som får meg til å sjekke mine postkort. I siste bladet (SOP 84) har Tore Klyve en kommentar til to Djupdræt kort med nummer 612. Vår redaktør Magne Botnedal har flere opplysninger om Djupdræt som utfyller tidligere artikler av Vidar Flesland om E. Djupdræt. Jeg har sjekket mine Djupdræt-kort og skal sende opplysninger om disse til Vidar slik at klubben kan kanskje utfylle listen over hans produksjon.

Men når det gjelder kort eller kortene med nummer 612, har jeg en liten ekstra-opplysning. Jeg har tre eksemplar av det øverste kort på side 52 i bladet, men kun to er postlagt. De er sendt i 1956 og 1959. Jeg tror at dette kortet er det nyeste av de to avbildet, og det er delvis fordi på baksiden av mitt eksemplar av det nederste kort er det skrevet: «1954-1955. Gutt med skinnlue er Erling Eriksen og det er Henning Hansen som ser ned i fiskekummen, han omkom i en ulykke 8-9 år gammel, og meg selv kan du ser litt av luggen på – Svein-Ove Monsen»

Etter et raskt dypp i arkivet til Bergens Tidende fant jeg omtalen av ulykken der Henning Hansen omkom. Gutten var fra Nordre Schreudersmuget på Nordnes og han ble såpass kvestet i en sementblander han hadde falt ned i på en byggeplass i Fredriksbergsgate, at han omkom av skadene. Han var 8 år gammel. Ulykken er omtalt i BT for 18. juli 1955.

Kan familien ha kontaktet Djupdræt etterpå slik at fotografen har erstattet det eldre kortet (det øverste) med gutten på, med ett nytt?